

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้นำเสนอ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2 สรุปผล

5.3 อภิปรายผล

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

5.1.2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

5.1.3 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

5.1.4 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

5.2 สรุปผล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ปรากฏดังนี้

5.2.1.1 สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.21, \sigma = 0.54$) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\mu = 3.31, \sigma = 0.52$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ($\mu = 3.18, \sigma = 0.54$) ด้านการมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ ($\mu = 3.17, \sigma = 0.54$) และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\mu = 3.16, \sigma = 0.55$) ตามลำดับ

5.2.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57, \sigma = 0.47$) พิจารณาเป็นราย

ด้าน พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.50$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.51$) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.50$) และด้านการมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ ($\mu = 4.53$, $\sigma = 0.52$) ตามลำดับ

5.2.1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร เรียงลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($PNI_{\text{modified}} = 0.462$) ลำดับที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ($PNI_{\text{modified}} = 0.444$) ลำดับที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.428$) และลำดับที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.375$) ตามลำดับ

5.2.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ปรากฏดังนี้

5.2.2.1 รูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย หน่วยการพัฒนาที่ 1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หน่วยการพัฒนาที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หน่วยการพัฒนาที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ หน่วยการพัฒนาที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

5.2.2.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.51)

5.2.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ปรากฏดังนี้

5.2.3.1 กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ มีคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนา เฉลี่ย 8.50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.50 และมีคะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนา เฉลี่ย 18.00 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 93.50 สรุปได้ว่า คะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนา สูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนา

5.2.3.2 ผลการประเมินสภาพการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ก่อนและหลังการพัฒนา โดยรวมรายด้าน ก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.52) และหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.51) สรุปได้ว่า สภาพการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา

5.2.3.3 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.49) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา

น้อย ได้แก่ ด้านวิธีการปฏิบัติตามรูปแบบ ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.49) ด้านคุณภาพการพัฒนา ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.49) และด้านกระบวนการการพัฒนา ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

5.2.4 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร พบว่า ด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.52) ด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.51)

5.3 อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.3.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร อภิปรายผลดังนี้

5.3.1.1 สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร มีการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่ยังคงขาดแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมที่ช่วยเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้การดำเนินการในปัจจุบันมีสภาพอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาสู่ระดับคุณภาพที่ดีขึ้น ดังที่ธีร สุนทรายุทธ (2551) นำเสนอว่า การให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การประเมินผลงานล้วนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กรถ้าหากการปฏิบัติงานนั้นมีความไม่เข้าใจกันหรือเกิดความรู้สึกที่ว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ และไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรแล้ว การบริหารงานขององค์กรก็จะบรรลุผลสำเร็จได้ยาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ บุราณสาร (2560) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของมาติกา ประชารักษ์สกุล (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

5.3.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร มีความต้องการในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด เห็นได้จากสภาพที่พึงประสงค์ที่ได้จากการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความต้องการให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร สู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำเพาะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ดังที่ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้เสนอว่า

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เป็นแนวทางในการบริหาร เนื่องจากการทำงานในชีวิตจริงงานบางงานไม่สามารถที่จะทำเพียงคนเดียวสำเร็จจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญ ในการบริหารงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีเทคนิคและวิธีการบริหารหลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุดและเกิดผลสำเร็จขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาติกา ประชารักษ์สกุล (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Becerra (2014) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทความเข้าใจระหว่าง ผู้บริหารกับตัวแทนของชุมชนในการวินิจฉัยปัญหาเขาได้พบว่า การตัดสินใจ ใดๆ ที่เกี่ยวกับโรงเรียน ผู้บริหารและตัวแทนชุมชนจะต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจโครงการทางการศึกษาตามหน้าที่บทบาทและนโยบายที่ตกลงกันไว้ และนอกจากนั้นยังพบอีกว่า ผู้บริหารจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างของชุมชนอีกทั้งจะต้องพร้อมที่จะเข้าร่วมกับชุมชนได้ทุกโอกาส ทัศนคติไปทางที่พึงประสงค์ของแต่ละฝ่าย เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการเข้าร่วมของชุมชนหรือประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจจะต้อง มีการฝึกอบรมและเตรียมการก่อนพอสมควรผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่ยอมรับตัวเองและไม่ควร ที่จะคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะได้รับสูงเกินไปในการเข้าร่วมกับชุมชนแต่ละครั้ง

5.3.1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสภาพปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินงานบริหารแบบมีส่วนร่วม แสดงให้เห็นว่าการวางแผนเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญเป็นจุดเริ่มต้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่ความสำเร็จ ดังที่ อคิน ระพีพัฒน์ (2554) ได้เสนอว่า การวางแผนดำเนินกิจกรรม โดยให้เจ้าหน้าที่นักพัฒนาทำหน้าที่เป็นเพียงเพื่อนของประชาชนในการช่วยกันวางแผน เพราะถ้าเราไม่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนนี้โอกาสที่ชาวชนบทจะได้รับการศึกษาและพัฒนางานเองในการวางแผนดำเนินงานก็จะหมดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐศักดิ์ เหมโธสง (2559) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านข้อมูลป้อนกลับ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลผลิต และด้านกระบวนการ ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Johnson (2004) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อแผนการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าผลการแนะนำในปัจจุบันควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับเป้าประสงค์ การสำรวจประสิทธิผลของแผนงานของโรงเรียนจะสามารถนำมาใช้ได้กับฝ่ายกิจกรรมการป้องกันการศึกษาและผู้มีวิชาชีพเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาที่แสวงหาแผนงานการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพที่มุ่งให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าของนักเรียน

5.3.2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร อภิปรายผลดังนี้

5.3.2.1 รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย หน่วยการพัฒนาที่ 1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หน่วยพัฒนาที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หน่วยพัฒนาที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ หน่วยพัฒนาที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้หนังสือ ตำรา สังเคราะห์ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ และผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒินำไปสร้างข้อคำถาม เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและมีการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้มายกร่างรูปแบบแล้ว นำเข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม จึงได้รูปแบบตามโครงสร้างจากการศึกษาเอกสาร ดังที่ ธีระ รุญเจริญ (2553) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ และมีการนำวงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA เข้ามาเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ดังที่ Deming (1995) ได้เสนอขั้นตอนของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ พันสุวรรณ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ 3 รูปแบบ คือ 1) สร้างการเรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพ 2) เพิ่มช่องทางการติดต่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ไลน์ เฟซบุ๊ก วารสาร 3) การสร้างความตระหนัก ได้แก่ การประชุมคณะกรรมการก่อน-หลัง 4 ครั้ง/ปี และสอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ ผ่องศรี (2562) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ คือ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล มี 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน (Survey = S) การจัดการให้ความรู้ (Educate = E) การวางแผนการนิเทศ (Plan = P) การปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R) และ การประเมินผล (Evaluation = E) (4) การประเมินรูปแบบ และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้

5.3.2.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบโดยใช้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ นำเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบยืนยันเพื่อให้ได้นวัตกรรมที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลได้ ดังที่ Bardo และ Hartman (1982) ได้เสนอว่า รูปแบบเป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจ เพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะและ หรือบรรยายคุณสมบัตินั้น ๆ โดยรูปแบบเป็นอะไร

บางอย่างที่เราพัฒนาขึ้นมาเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิระภา ธรรมนาศีล (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์นาถ เคนโพธิ์ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นแบบ ROAD มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

5.3.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร อภิปรายผลดังนี้

5.3.3.1 กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนา สูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ที่ผ่านการตรวจสอบยืนยันและประเมินความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสร้างคู่มือการใช้และมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ผู้เข้ารับการพัฒนาจึงเกิดความรู้ความเข้าใจหลังพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา ดังที่ จันทรานี สงวนนาม (2553) การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวคิด หลักการ และการนำทรัพยากรต่าง ๆ ไปประยุกต์เพื่อพัฒนาสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “คน” เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาเข้าไปมีส่วนการบริหาร ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผลตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกคน เพื่อให้การปฏิบัติงานในองค์การประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐศักดิ์ เทินโรสง (2559) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ผลการนำระบบไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า 1) คุณภาพห้องเรียนโดยรวมมีคะแนนสูงกว่าร้อยละ 80 อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของอนงค์นาถ เคนโพธิ์ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นแบบ ROAD ผลการเรียนรู้โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมพัฒนามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ซึ่งมีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา

5.3.3.2 ผลการประเมินสภาพการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร พบว่า สภาพการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ผ่าน

การเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการพัฒนา ด้าน การบริหารแบบมีส่วนร่วม จึงทำให้สภาพหลังการพัฒนา มีระดับที่สูงกว่าก่อนการพัฒนาตามรูปแบบการ พัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ดังที่ ทำนอง ภูเกิด พิมพ์ (2551) ได้เสนอว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ เป็นการทํางานร่วมกันเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละ หน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วมเป็น หัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการ พัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ ผ่องศรี (2562) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการ เรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้รับการนิเทศมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลสูง กว่าก่อนได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุมา บวรศักดิ์ (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การประเมินการนำความรู้ และทักษะไปสู่การปฏิบัติในหน้าที่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยครูประเมินตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บังคับบัญชาประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3.3.3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วน ร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร พบว่า ผู้เข้ารับการพัฒนามีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาตามคู่มือการใช้รูปแบบอย่างเป็นลำดับ ขั้นตอนทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาศาสามารถปฏิบัติได้ตามเป้าหมายซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วน ร่วมต่อไปอย่างยั่งยืน ดังที่ เยาวดี วิบูลย์ศรี (2554) ได้เสนอว่า การใช้รูปแบบเป็นนวัตกรรมในการ พัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอด ความคิด ความ เข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารใน ลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่อง หรือสมการทางคณิตศาสตร์ ให้ สามารถเข้าใจได้ง่าย และในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราว หรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่าง กระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐศักดิ์ เหมไธสง (2559) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อระบบโดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชัน ขุนนาแก้ว (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินการรับรู้ทักษะและเจตคติของ ครูผู้สอน ที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ พบว่า ครูผู้สอน มีการรับรู้ทักษะอยู่ในระดับดีและเจตคติอยู่ในระดับที่ดีอย่างมากต่อรูปแบบการนิเทศภายใน สถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ

5.3.3.4 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนาระบบ

มีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปสร้างคู่มือเพื่อทดลองใช้ และให้ผู้เข้ารับการพัฒนาประเมินประสิทธิภาพโดยมีประเด็นการประเมิน คือ ด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ปรากฏว่ามีประสิทธิภาพในด้านที่ผู้วิจัยกำหนดอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังที่ Good (1973) ได้เสนอว่ารูปแบบ เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและทำซ้ำ เป็นแบบอย่างสำหรับการเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนแบบ 3) เป็นแผนภาพหรือภาพสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใด ๆ หรือหลักการหรือแนวคิด และเป็นชุดปัจจัยหรือองค์ประกอบหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมตัวเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคมอาจเขียนในรูปคณิตศาสตร์หรือเขียนบรรยายก็เป็นไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัททา อินทรศักดิ์ (2561) ได้วิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินรูปแบบตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง และด้านการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอุมา บวรศักดิ์ (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกด้าน ($\mu = 3.16$, $\sigma = 0.55$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกด้าน ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.50$) ส่งผลให้ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($PNI_{\text{modified}} = 0.462$) อยู่ลำดับที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้บรรลุผลสำเร็จได้ ดังนั้น ผู้บริหารในระดับสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษอย่างเป็นรูปธรรม

5.4.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

5.4.2.1 ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ นำนโยบายการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ มาปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องให้เห็นเป็นรูปธรรมมีการมอบหมายงานตามโครงสร้างการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ และส่งเสริม สนับสนุน นิเทศและติดตามอย่างต่อเนื่องโดยทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ

5.4.2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษ ปฏิบัติตามรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร บูรณาการกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา และรับฟังข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะจากทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษให้เป็นที่ยอมรับ

5.4.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

5.4.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกด้าน ($\mu = 3.16$, $\sigma = 0.55$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกด้าน ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.50$) ส่งผลให้ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($PNI_{\text{modified}} = 0.462$) อยู่ลำดับที่ 1 ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปในเชิงลึกเพื่อพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา เช่น กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ในด้านดังกล่าว